

NOVADOPA

Študijska knjižnica
dolž. iztis

Ljubljana

Stane letno 48 Din, mesečno 4 Din, za inozemstvo letno 120 Din.
— Oglesi za *num* višine stolpca 40 p. Reklame med tekstom,
osmrtnice in zahvale 50 p. Posamezna številka stane 50 p.

Izhaja
vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo Strossmayerjeva ul. št. 1, I. nadstr. Telefon št. 55.
Upravnštvo Strossmayerjeva ul. št. 1 pritličje. Telefon št. 65.
Račun kr. poštnega čekovnega urada štev. 10.066.

Vprašanje delavske bolniške blagajne in bodočega bolniškega zavarovanja.

(Referat gosp. Ivana Bizjaka na zboru obrtnikov Slovenije v Celju 20. avg.)

Cast mi je danes govoriti o vprašanju bolniške blagajne delavske, kakor o bodočem bolniškem zavarovanju samostojnega obrnštva.

Ze pred nekakimi 50timi leti se je vpeljalo obvezno bolniško zavarovanje v bivši Avstriji. Na isti podlagi so se ustanovile obratne, zadružne in okrajne bolniške blagajne, katerim je sledila splošna bolniška blagajna, ki se je kot prva centralizirala. Imela je svoje podružnice na bivšem Štajerskem ter je bila ustanovljena nekako na konkurenčni podlagi. Ista je res nudila delodajalcem najnižje prispevke, delavcem pa je ugodila z največjimi podporami. Druge bolniške blagajne, posebno nekatere obratne niso mogle niti postreči bolnikom z zdravniško pomočjo, tem manj nudit izdatno podporo. To se je konstatičalo l. 1910 in 1912 na Dunaju za časa bolniško-blagajniških dni, pri katerih je tudi govornik zastopal bolniško blagajno krojačev in čevljarjev iz Celja, ki so imeli le 130 članov. V splošnem se je že takrat izrekla potreba, odstraniti take male blagajne, ki niso zmožne podpirati svojih članov tudi takrat izdatno, ako padejo v daljšo bolez. Med tem je nastala vojna in prišlo je do preobrata. Po preobratu, ko sta prišla v poverjenstvo za socijalno skrb Anton Kristan in Prepeluh v Ljubljani, sta ukrenila, da so se centralizirale preko sodelovanja delavstva in obrnštva vse bolniške blagajne Slovenije v Ljubljani in bile izročene najhujšemu Kocmurevemu absolutizmu. Bil je Kocmar tudi ob enem referent pri pokrajinski vladi za Slovenijo in pridobil isto, da mu je nasedla na vse njegove nasvete.

Iz te socijalne institucije so napravili strankarski aparat socijaldemokratske stranke. Tu so nastavljali uradnike, izrecne strankarje, strankarsko nezanesljive so pa odpuščali. Imam dokaze, da so izjavljali uradnikom, kedor ne dela za stranko, bo ven vržen, kar so tudi izvajali; nasprotno zopet so nastavljali uradnike kot dobre strankarske agitatorje, ne oziraje se na to, da so bili za ta mesta popolnoma nezmožni

in tudi nedisciplinirani. Kako korupcijo so uganjali v tej instituciji, o tem se je že mnogo pisalo. Kako so si delili denar in kako so hoteli palaco zidati, ki bi obremenila obrtnike in delavce Slovenije za čez dvesto milijonov, je razumljivo, da sem bil primoran izraziti gospodu kr. namestniku Hribariju nezaupnico v imenu obrnštva iz Štajerske. Namesto da bi bil preprečil brezvestno gospodarstvo tega zavoda, je še odbravil njih načrt. Obrtniške organizacije iz Slovenije posebno pa Celjsko obrtniško društvo, je kritiziralo absolutizem v tem zavodu in se je vendar doseglo, da je bilo razpuščeno to koruptno načelstvo.

Obrnštvo je kritiziralo vodstvo tega zavoda, ker ni imelo nikakega vpogleda v zavod ter mu tudi ni moglo zupati. Dokazov je danes dovolj, da se ni varalo. Kdo navzočih se ne ve spomniti na zbor v Slov. Bistrici lansko leto, na katerem je g. Koren iz Celja, ki je sedaj predsednik socijalnodemokratske stranke Slovenije, izjavil, da so vse sumnje neumestne napram vodstvu tega zavoda, da je tam gospodarstvo dobro in ni nobenega vzroka istemu kaj očitati in oporekati. Ko so delavci na Vrhniku l. 1920 zahtevali na nekem zavorovanju volitve v bolniško blagajno, se je sumilo kot povzročitelja nekega uradnika bolniške blagajne in se ga je odpustilo.

Gospodarili so na podlagi neke cesarske naredbe bivše Avstrije z nekakim izgovorom, da obstoja vojno stanje, akoravno je isto že davno minilo. Balo so se, da bi znale volitve spodnisti stolčke gotovim strankarjem, ki so jih hoteli v tem času definitivno nastaviti in jih tako za bodoče eventualnosti zasigurati.

Prišla je v veljavo nova postava, ki ima, dasi je boljša kot prejšnja, vendar velike pogreške, katere moramo skušati popraviti. Tako zahtevamo polno avtonomijo okrožnim uradom, kateri naj se uvedejo po oblastih, dalje zahtevamo odbor pri poslovnicih, ki bo brez dvoma mnogo simulacij odpravil in pripomogel k varčnemu gospodarstvu zavoda. Volitve zahtevamo v rde zastopstvi po pariteti. Volitve naj se vrše ločeno od delodajalcev in delojemalcev. Vsak volilec naj ima le en glas, ker tu tiči nevarnost, da, ako bi dobili industrijalci toliko glasov, kolikor

imajo zaposlenih, bi preglašovali obrnštvo in bi se lahko zgodilo, da bi prišli gotovi tajniki in poslovodje kot zastopniki istih ter vpeljali zopet katarski sistem, katerega mi obrtniki kot taki pobijamo. Ne sumim radi tega industrijalcev, ki imajo tozadne dobro željo kakor mi, na dobrni upravi tega zavoda, toda oni bi znali biti na tej podlagi za več let opeharjeni.

Osrednji urad priporočam kot nekako zvezo okrožnih uradov, kateri imajo nalogo, pospeševati bolniško zavorovanje cele naše države. Osrednjemu uradu naj se da gotov znesek letno na razpolago, s katerim se more vzdrževati.

Ko sem opisal v glavnih potezah delavsko zavorovanje in naše zahteve v tej instituciji, preidem na najvažnejšo točko, to je bolniško in nezgodno zavorovanje obrnštva. Z zadoščenjem moram konstatirati, da je že v pretresu tozadne zakonski načrt, dana bode tudi možnosti, da ima obrnštvo vpogled v ta načrt kakor tudi priložnost, tozadne predloge staviti. Predvsem pride pri tej instituciji uprava v poštev. Po mojem trdnem prepričanju bi bilo najbolje, ako bi se obrnško zavorovanje priklopilo že obstoječi instituciji zavorovanja delavcev. V že obstoječi bolniški blagajni tiči naš kapital, tam naj bi se vpeljal še tozadne prispevki in stvar bi bila po najkrajšem potu dovršena. Tako bi obstojal na obeh straneh, to je pri delodajalcih kakor delojemalcih, interes na dobrni upravi tega zavoda.

Na to je bila prečitana rezolucija, za preštudiranje katere se je izvolil posebni odsek:

Rezolucija.

Obrnštvo zbrano iz Slovenije 20. avgusta 1922 v Celju v Narodnem domu sklene sledečo rezolucijo:

1. Obrnštvo Slovenije odobrava pripravo zakonskega načrta za zavorovanje obrnštva proti boleznim, nezgodam in onemoglosti in želi sodelovati pri tem načrtu, katerega izvršitev naj se povspeši kar najhitrej.

2. Obrnštvo želi priklopiti to zavorovanje že obstoječemu zavodu delojemalcev, uvede naj se pa poseben razred za isto in se mu omogoči prosti izbiranje zdravnikov.

3. Zavod naj se v bodoče naziva:

ti neprijetni obiskovalci boli spoštujejo.«

»To ste pravi ptički.«

»Kadar jih srečam na potu,« je priporabil Krokes, »jim vedno podelim svoj blagoslov.«

»Jaz ravno tako,« je reklo Musehault.

»Jaz,« je dejal Pincedes, »jim dam poljubiti svoj prstan, v katerem je zavetega Gorgona, zelo sveta relikvija, ki sem jo dobil v gobcu ubitega volka.«

»Tako delate kadar jih srečate več,« je potrdil Pompej, »kaj pa če srečate samo enega strelca, kako se pa takrat obnašate, dragi spremjevalci?«

Krokes je odgovoril:

»S pestjo mu razbijem glavo, tako lepo, da nič več ne zine.«

In Pincedes:

»Z eno roko ga zadavim, potegnem mu oba ušesa skupaj, tako kakor bi se igral.«

In Musehault:

»Zakoljem ga v vrat in ko vidim teči kri, začnem igrati na flavto.«

»Vredni ste, da sem vaš poglavlar,« je zakričal zmagoslavno Ogier - Pompej. »Kaj pa ti, sinko moj, Kabot - Šakal, kaj pa ti storis v jednakem slučaju?«

»Jaz ga pojem,« je reklo Kabot -

Bolniška in nezgodna zavarovalnica delodajalcev in delojemalcev kraljevine SHS.«

4. Okrožni uradi naj se vpeljejo po oblastih ter se jim naj prepusti popolna avtonomija v njihovem okolišu.

5. Vsaki poslovalnici naj se dodeli odbor iz 8 članov in 4 namestnikov, kakor 4 nadzornikov in 2 namestnikov, katere se voli po pariteti in ima vsak volilec le en glas.

6. Volitve v okrožni urad naj se izvrše po pariteti v ločenih skupinah, to je delodajalcev in delojemalcev ter ima vsak volilec le en glas.

7. Vsi prispevki tudi za nezgodno zavarovalnico se dele po pariteti. Prispevke za delavsko zbornico pa nosijo delojemalci sami. Prispevke za zavorovanje delodajalcev nosijo ti sami.

8. Pravica nastavitev uradnikov pripada okrožnemu uradu, vendar pa mora isti upoštevati želitev odborov poslovalnic, kakor hitro se ti odbori ustanove.

9. Osrednji urad naj bi predstavljal samo zvezo okrožnih uradov. Okrožni uradi bi plačevali gotove zneske za vzdrževanje osrednjega urada, kateri pa ima nalogo pospeševati bolniško nezgodno kakor starostno zavorovanje cele države. V tem ravnateljstvu naj bodo zastopani vsi okrožni uradi partitetno.

10. Naprosi se poslance vseh političnih strank, da te naše zahteve z vso močjo skušajo uveljaviti.

EM. LILEK:

O srbski in hrvaški zadrugi in o nazivih za sorodnost zadrugarjev.

(Dalje.)

II. O nazivih za sorodstvo.

1. Kako se deli svojta?

Ker šteje zadruga pri Hrvatih in Srbih včasih 20—100 in tudi več članov, so se pri njih še ohranila stara imena za sorodstvo zadrugarjev med seboj in z onimi familijami, iz katerih so sinovi vzeli svoje žene, v katere so se hčere omožile in iz katerih so njihovi stariši izprosili kumove odnosno kumice. In tako se deli svojta (sorodniki) pri Hrvatih in Srbih 1. na svojto po krv, 2. po ženitvi in možitvi (ženidbi in udabšči) ali

Sakal s prijaznim nasmehom.

Morate si misliti, kako je bila gospodinja Hugeta iznenadena pri teh besedah. Vprašala se je, če ti pošastni ljudje ne bodo tudi snedli nagega človeka, posebno ko je ležal v travi, je imel tako belo kožo in je imel tako delikatno tolščo.

Pistoletta je nagovoril Pompeja:

»Gospod, mi zgubljamo čas. Ali nam res hočete pomagati?«

»Če je bil v prvem trenutku to naš namen, bi ne upal trdit. Večina ljudi v takem položaju je bila oropanih in umorjenih. Ko sem se skril v jarek, sem spoznal gospoda, katerega je vaš medved prinesel z drevesa, na razpolago sem vam. Če bi ne bil na svetu, bi ne bi loč več tega viteza pri življenju, rad sem usmiljen sebi enakemu.«

»Kurtoazija je edina tvoja napaka,« je gozel Kabot - Šakal.

»Ona je moja najvišja slava, radi ne sem bil povzdignjen v kavalirja, v sanjah, od svetega junaká Rolanda.«

»Pustimo za enkrat to prerekanje,« je prekinil dvorni morec. »Ali veste za kako varno prebičati, kamor prenesemo ranjenca ter mu strežemo?«

»Kar tiče postrežbe, prepustite vse skrb Musehaultu. Razume se v zdravil-

Catulle Mendès:

Resnicoljubni Peter.

(Iz francoščine.)

(Dalje.)

8. poglavje.

Dobrota ropariev.

Pistoletta pa ni še bil popolnoma domirjen. Daleč proč od vsakega bivališča, razen opatijske, katera pa ni nudila za nje nikake pomoči, v tej noči in sami ti, z ranjencem, ki je bil še vedno nezavesten, niso vedeli kaj storiti. Tudi če bi se zavedel, ne bi mogel narediti niti enega koraka. Nesti ga — bi li mogli, utrujeni — do Romaninovega gradu niti govora ni bilo. Gospodje in dame so bile sovražne Petru, morda bi ga zopet mučili. Dvorni morec ni vedel, zakaj bi se odločil. Tolkel je po svoji grbi, kakor bi hotel izbiti iz nje kako pametno misel ter govoril:

»Jej, jej, v strašni zadregi smo, ne vem, kdo nas bode rešili.«

»Pri satanovi smrti, jaz!« je zaklical hričav glas. Ko so pogledali proti kraju, kjer je spaša Mariotta, se je prikazalo pet mož z bronastiimi čeladami na glavi, meči so se jih svetili v luninem svitu.

Oblečeni so bili popolnoma vojaško in ognjeni z meniškimi plašči.

Kdo se je najbolj ustrašil? Gospodična Hugeta des Perleries, gotovo, saj so jih ti malopridneži najbrže dolgo opazovali, spomnila se je na oblike, katere je videla s kovinastim bleskom na čelu, ko je sedela pod topolom. Malo je manjkal, da ni zbežala, pustivši lepega gospoda v nezavesti. Če bi ne imela tako čutečega srca, ostala je iz strahu, kakor ptička, ki obletava gnezdo, ko se bliža sovražnik.

Mariotta videča te ljudi, je samo malo osupnila.

»Dobro,« je rekla, »mislim, da prihaja Ogier - Pompej?«

»Da te zveže, dekle!«

»S Krokesom, Pincedesom, Musehantom in Kabot - Šakalom tudi?«

»Kdo bi si mislil, da nas bode spoznala,« je priporabil Pompej s smehom, »kajti Mariotta ima toliko ljubčkov, da bi lahko enega ali drugega pozabila.«

»Zakaj pa nosite te plašče na hrbtu? Ali ste vstopili v kakš samostan, da delate pokoro?«

po tazbini in prijateljstvu, 3. po kumstu. Svoja po krvi (rodja) se deli na svoje po očini ali **debeli** krvi, to je **rodbina**, in po materini ali **tenki** krvi, to je **ujecina**.

V rodbino spadajo oče in mati, sin, hči, stric, strina, tetka (očetova sestra), strinič ali rodjak (stričev sin) in strinščna ali rodica (stričeva hči); v ujčevino: ujak, ujna, tetka (materina sestra), ujič, ujnišča; v tazbino: last, tašta, (punc, punica), svast (sestra moje žene), sura (brat moje žene) in pašanac (mož moje svasti). Vsi daljni sorodniki moje žene z istim, t. j. z njenim predimenom so članom moje hiše **prijatelli**, a vsi od moje obitelji (bratstva in plemena v Crni Gori) so prijatelji obitelji moje žene. V prijateljstvo se šteje tudi ona familiarja, iz koje se je moj stric ali moj brat oženil, pa tudi ona obitelj, v katero se je moja tetka, sestra, hči ali bratučeda vnožila.

2. Stepeni krvnega sorodstva v direktnej liniji navzgor in navzdol.

Srbsko in hrvatsko pleme pozna na nekaj mestih še 9 koljen ali 9 stepenov sorodstva. V liniji navzgor so nazivi za te moške stepene:

I.	stezen
VIII.	praprared, prapradera
VII.	prared,
VI.	ded,
V.	otac,
IV.	praprared,
III.	prared,
II.	ded,
I.	otac;

za ženske stepene:

IX.	šukunbabu
VIII.	praprababa, praprababe,
VII.	prababa,
VI.	baba,
V.	mati,
IV.	praprababa,
III.	prababa,
II.	baba,
I.	mati.

V liniji navzdol za moške stepene:

I.	otac,
II.	sin,
III.	unuk,
IV.	praučnik,
V.	kolektivno: prapraučad,
VI.	deca prapraučadi,
VII.	praučad praučadi,
VIII.	prapraučad praučadi,
IX.	bijele pčele;*)

v liniji navzdol za ženske stepene:

I.	mati,
II.	kći,
III.	unukinja, kolektivno unučad,
IV.	praučnikinja, kolektivno praučad.
i. t. d.	kakor gori pri moških.

3. Nazivi za sorodstvo po debeli in tenki krvi.

Brat mojega očeta mi je **stric**, njegova žena **strina**. Brat moje matere mi je **ujak**, njegova žena **ujna**. Sestra mojega očeta in sestra moje matere sta **mitki**, njihova moža **tekfa**. Jaz sem svoju stricu **sinovac**, moja sestra mu je **sinovka** (sinovica, bratična); svoji tetki, očetovi sestri, sem **bratič**, to je sin njenega brata, a moja sestra ji je **bratnica**.

*) Ta naziv je znan v Bosni-Hercegovini. Bogišić ga nema v svojem »Zborniku pr. ob. u. j. Slavena«. Na strani 384 ima odgovor: »A na niže zovu se unuci, praučni; isto bi se kazalo šukun-unuče, to zovu dijete pleče. To je morda tiskarski pogrešek; moralo bi valjda stati »bijele pčele«. Tudi Vuk Karadžić ni poznal tega izraza, kakor piše Ivecović v svojem riječniku.

stvu, kakor najboljši zdravnik. Ko se je sprehal po gozdih in učil ptice peti, je spoznal rastline, katere ozdravijo vsako bol. Musehault, simko moj, kako sodiš o tem človeku?«

»Pri svetem Kozmu in Damijanu, ki sta zaščitnika zdravilstva, nevarnost ni tako velika, kakor se zdi. Ker je dolgo visel, bode ostal še nekaj časa nezavesten. Ko bode pa izpel pet ali šest kozarcev dobrega vina...«

»Krasno zdravilo, katerega bi se ne branil tudi zdrav človek.«

»Kam vendar nesemo nagega človeka?« je vprašal dvorni morec.

»Na krasen kraj, kjer sem jaz počival,« je odgovoril Ogier - Pompej ter zamahnil samozavestno z roko. »Ali mislite, da spi tako oseba kakor sem jaz v jarkih pod milim nebom? Res je, da moje bivališče ni iz belega marmorja in dragocenega lesa, to je podzemeljska jam in je tako skrita, da nihče ne nalde pota, to je palača, kjer jaz prebivam.«

»Izvrstno,« je rekel Pistoletta. »Ali je daleč ta podzemeljska palača?«

»V eni uri pridešmo tia.«

»Hitimo torej, prosim vas.«

(Dalej prih.)

čeda; svoji tekki od materine strani sem sestrič, to je sin njene sestre, ali pa nečak, moja sestra pa ji je **sestrična** ali **nečakinja**, in vsi otroci od moje matere smo ji **sestriči**. Otroci mojega strica so mi **stričeviči**, moje tekki **tečiči**, a mojega ujaka **ujčeviči** (ujčiči).

(Konec prih.)

STAVKA RUDARJEV V TRBOVLJAH

V nedeljo je pričelo stavki 12.000 rudarjev v Trbovljah. Hrastniku, Zagorju in Kočevju. Kot vzrok stavke navaja delavstvo, da premogokopna družba ni hotela mirnim potom ugoditi meždium zahtevam. Vsaka stavka ima bolj ali manj težke posledice tako za delodajaca kakor za delojemalcu. Stavka trboveljskih rudarjev je pa živilska zadeva ne samo za Trboveljsko premogokopno družbo in njen delavstvo, ampak za nas vse. Premog je neobhodno potreben za vzdrževanje industrije, obrti in železnic. Od cen premoga so odvisne tudi mezde industrijskih delavcev in železniških nastavljenec. Pa tudi vsak konzument se vrašuje s strahom, kako globoko bo na jesen in zimo segel v žep, če se že itak visoke cene premoga še povišajo. Kaj pa rudarji? Na desetisoči ljudi živi v trboveljskem okolišu. Narodna država in socijalna korist zahtevata, da ti ljudje ne propadejo. Za težko delo, kakor ga imajo rudarji, ko preživijo celo dobo življenja pod zemljo, morajo dobiti tudi temu primerno plačilo. Povprečni dnevni prejemki rudarjev so 140 K, poleg tega prosto stanovanje, kuriava in razsvetljava. To vse res presegajo povprečno plačo državnih nameščencev. To pa ni noben argument proti povišanju rudarskih mezd, kajti to delo zahteva krepke hrane, drugače opeša telo. Pač pa moramo povdariti, da so se lotili rudarske revščine politični agitatorji, ki izrabljajo stavko v svoje politične namene. Stavka poteka v miru in redu, niti en delavec ne dela, vsi so šli iz rudnika ter hočejo vztrajati do konca.

JDS.

JDS organizacija za mariborsko oblast sklicuje za nedeljo 3. septembra zbor zaupnikov v Celju, na predvečje seja načelstva.

Politične vesti.

Zunanji minister o položaju. Predno se je odpeljal dr. Ninčič v Prago, je sprejel novinarje ter jim je dal v dajšem ekspozemu pojasnila o političnem položaju. Na kratko je orisal dosedanje delovanje Male antante in njene diplomatske uspehe, naglašal je popolno lojalnost dr. Benčeta. Zelo važno je, da bo Malo antanta tudi udeležena v izvršilu četvrtici Zvezne narodov. Dotaknil se je tudi bolgarskega in madžarskega vprašanja, očrial je našo politiko napram Madžarski in ocenil akcijo madžarskih topl proti nam. Bolgarija mora odstraniti komitsko organizacijo. Z grško vladom smo intimni, naiveč ravno zaračali bolgarski komplikaciji. Glede Italije je še vedno potrebno, da se sporazumemo z njo v vprašanju konvenčij glede italijanskih šol.

Posvetovanja srednje - evropskih državnikov na Češkem. V navzočnosti finančnega ministra Segurja, poslanikov dr. Mareka in dr. Wildnerja z avstrijske strani, dalje finančnega ministra Novaka, ministra Girse, dr Krofta in inž. Horáčka s češke strani, se je pričel 21. tm. razgovor med zveznim kanclerjem dr. Seiplom in češkim ministrskim predsednikom dr. Benešem na Hradčinu, kateri je trajal celo dan. Dr. Seipl je pripovedoval o samopomoči in finančnih načrtih Avstrije in o težavah, ki jih je povzročil neuspeh londonske konference in vložitev vprašanja o pomozni akciji Zvezne narodov. Vprašal je, če je mogoče, da se Avstrija ekonomično ali politično opre na sosednje države ali celo državno skupino. V pavzah sta govorila tudi ova finančna ministra. Pogajanja so bila tako prisrčna in so pokazala, da bi financijska in gospodarska katastrofa Avstrije značila za vso srednjo Evropo velikanski preobrat. Dr. Beneš je objabil, da bo zagovarjal korake avstrijske vlade pri Zvezni narodov in onih velesilah, ki so na avstrijskem položaju zainteresirane. Konečno se je sklenilo še nekaj modalitet o izplačilu zadnjega obroka že dovoljenega češkoslovaškega kredita.

Celjske novice.

Ministrski predsednik Pašč se je peljal v pondeljek 21. tm. ob pol 4. ur skozi Celje v Marijanske Lazne. Spremljal ga je pokrajinski namestnik Ivan Hribar. Na kolodvoru se je zbral streljivo občinstvo, ki je ministrskemu predsedniku prirejalo burne ovacie. Vimeni oblastev ga je pozdravil okraini glavar vladni svetnik dr. Žužek, v imenu tukajšnje pravoslavne občine pa pravoslavni pop s svojo družino. Pašč je natu nadaljeval svojo pot v Maribor.

Po jedelski minister v Celju. V tork se je mudil v Celju in okolici po jedelski minister g. Ivan Pucelj. Informiral se je o raznih kmetijskih zadevah in potrebah; oglasil se je tudi v Zadružni Zvezi. Minister se je mogel ob tej priljuki prepričati, kako budo škodo je napravila letošnja suša tudi v tem okolišu. Poleg nepreskrbljenih mestnih konzumentov bodovali imeli letos tudi nenevadno visok odstotek nezadostno z življenjem preskrbljenega kmečkega prebivalstva, na katerega se bode tudi treba pri raznih aprovizacijskih odredbah oziroma.

Pravoslavna Crkvena opština u Celju održaće svoj zbor u ponedeljek na Veliki Gospodini 15/28. avgusta o. g. u 8. u veče v Hotel Unionu za izbor novog predsednika in ostalih članova uprave. Kao i davanje pravca roda novoju upravi. S tega se pozivaju svi sbanovci mesta Celja in okolice Pravoslavne veroisповести da ne isostanu na zbor dodaju Pravoslavna Crkvena Opština.

Stranke, ki imajo kakve tirjatve od razstavnega odbora, naj pošljijo svoje račune na pisarno obrtne razstave načasne do sobote 26. tm., ker se na poznejše račune ne bo več oziral.

Obrtna razstava v Celju se je zaključila v tork dne 22. t. m. Zadnji dan je bil dotok občinstva zoper prav povolen. Obiskal je razstavo med drugimi minister po jedelskih državljankov gospodarski geografi, proučil je pisatelji mnogobrojne odlične nemške, angleške, francoske in italijanske spise; izluščil je jedro in nam je nudi v kratki domači besedi. Renovacija faciem terrae (obnovil boš obliče zemlje). Zemeljske površine sicer ne moremo dosti izpremeniti; zatrepi na fram je mogoče mnogotore plevele ter nasaditi plemenite rastline, ki nas hranijo, očuvajo, lečijo in naslajajo. Dvignimo neštete zaklade, ki jih skriva Jugoslavija v tleh! Obrnimo pogled na sinje morje in osvobodimo se ozkih teritorialnih vezi. Tako in podobno nas bodri »gospodarska geografija«, ki jo vsakomur najtopleje priporočamo. Knjiga je izšla kot 3. in 4. zvezek »Znanstvene knjiznice« v zalogi Jugoslovanske knjigarnje v Ljubljani in velja vezana 45 Din.

Samovor. Konrad Firndrath mestni urabčec iz Celja, ki je stanoval v sobci na dvorišču mestnega magistrata, se je v svojem stanovanju v torek obesil. Obesilca je našel mestni oskrbnik Maren. Vzrok samovora se ne more dognati.

Prosveta.

Gospodarska geografija. Sestavil dr. Vinko Šarabon. V zgodovinski razvoj trgovine in prometa, nas uvaja Šarabon s Platonovimi besedami; kakor žabe okoli mlakuže sedimo mi okoli Sredozemske morje. To velja se dandanes takoj za Italijani in Grki tudi nam Jugoslovenom, vsaj smo poklicanti, da prevzamejo vso trgovino in promet na morju za se in za svoje zaledje. Naj bi kmalu napočil čas, ko bi vse potrebe na brezhibne izdelke lahko kupovali ceneje doma nego v tujini! Šarabonovo liceno delo obravnavava temeljito, toda kratek in zelo pregledno: produkcijo, trgovino, promet in njegova sredstva. Zanimala bode knjiga pač vsakega izobraženca; potrebo sličnega priročnega dela je živo občutil narodni gospodar, trgovec, pa tudi napredni zemljedelec. V jednatem slogu nam predava Šarabon tako poljudno, da mu nehote pazljivo slediš in knjige ne odložiš, preden je nisi prebral do konca. Polagajoč temelj prvi slovenski gospodarski geografi, proučil je pisatelji mnogobrojne odlične nemške, angleške, francoske in italijanske spise; izluščil je jedro in nam je nudi v kratki domači besedi. Renovacija faciem terrae (obnovil boš obliče zemlje). Zemeljske površine sicer ne moremo dosti izpremeniti; zatrepi na fram je mogoče mnogotore plevele ter nasaditi plemenite rastline, ki nas hranijo, očuvajo, lečijo in naslajajo. Dvignimo neštete zaklade, ki jih skriva Jugoslavija v tleh! Obrnimo pogled na sinje morje in osvobodimo se ozkih teritorialnih vezi. Tako in podobno nas bodri »gospodarska geografija«, ki jo vsakomur najtopleje priporočamo. Knjiga je izšla kot 3. in 4. zvezek »Znanstvene knjiznice« v zalogi Jugoslovanske knjigarnje v Ljubljani in velja vezana 45 Din.

Badjura R. — Jugoslovanske Alpe, I. del Slovenija. Praktičen vodnik za zdravilišča, letovišča, kopališča, pravodne znamenitosti, izlete in alpske ture. Založil Ig. pl. Kleinmayr & Fe. Bamberg v Ljubljani. Cena Din 110. Rdeče vezana knjiga ima 514 str. Ta slovenski »Baedeker« ima 74 slik posnetih po najboljših slovenskih fotografih, 7 zemljovidov in sicer: pregledno karto Slovenije, načrt mesta Ljubljane, Gorenjsko Savsko dolino, Julijske Alpe (osojna in prisojna stran), Savinjske ali Kamniške Alpe ter D

Dopisi.

Laško. Naš Sokol priredil v nedeljo, dne 3. septembra tl. javno telovadbo zdržano z veliko ljudsko veselico, katere čisti dobiček je namenjen za zgradbo Sokolskega doma. Prireditve vršila se bo v topliskem parku ob Savinji ter bo gotovo že lepota veseličnega prostora privabila mnogo gostov. Sodeloval bo društveni orkester ponosno zoper s Hrastničani in Celjani in sicer se vrat koncert od 3. do 4. ure pop., nakar sledi javna telovadba. Ker se bodo jestvine in piže (izborni ljutoinersko vino iz Petovarjevih vinogradov) prodajale v lastni režiji, bodo cene zelo zmerne. Vsi želi je že opetovanje opozarjal narodno celjsko občinstvo na prijetno zletno točko — Laško ter trdno pričakujemo, da nam bo prilika pozdraviti v sredi zlasti celiske goste. Sicer pa smemo razčiniti ne samo na hvaležnost Celjanov, temveč tudi drugih sosedov, ki so na vseh svojih prireditvah videli mnogo Laščanov. Na svodenje, zdravo!

POZOR! V nedeljo, dne 3. septembra tl. popoldne prireditve Sokola v Laškem v kopalniškem parku.

Pozor. Zadnje mesece prihajajo neprstano v naše kraje ljudje iz Hrvatske, ki beračijo za podpore vsled požarov, smrtnih nesreč itd. Izkažejo se ponavadi z legitimacijo izdana od občine Bednja. Naj bi se politična oblast ali orožništvo informiralo, če ne tiči za tem kakša sleparija.

Dnevna kronika.

Prestov. gas. društvo v Drešnjičavi priredi dne 3. sept. veliko vrto vesele in bogato opremljenimi šotori in srečojovom. Vsa sosednja društva opaziramo na našo prireditve. Odbor.

Nova imenovanja. V ministrstvu zunanjih zadev je imenovano osem novih pisarjev med njimi Slovence dr. Erhartič in dr. Golias ter Hvat dr. Macan.

Železniška nesreča. Fr. Mlakar, 27-letni uradnik finančne delegacije se je vračal iz Celja v Maribor. Ko je hoteliti iz enega vagona v drugi k tovaršem je padel med Slov. Bistrico in Pragerskim pod vlak, kolesa so mu odtrgala oba nogi. V par minutah je preminul.

Novi vagoni in lokomotive iz Nemčije. Jugoslavija je dobila zopet 400 lokomotiv in 900 vagonov iz Nemčije na račun reparacij.

Na planinah smrtno ponesrečil. Lovec Ivan Budlaj iz Zakala je dovit na Kraljevem hribu pri Kamniški Bistrici. 11. avgusta so Bodlaja pogrešali in ker ga 12. tm. še ni bilo domov, so ga šli iskat. 13. avgusta so ga našli mrtvega. Ležal je za mecessom obrnjen z glavo navzdol, oprt na desno roko. klobuk je imel okrašen s planinkami.

Cerkvene prte je ukradla v stolni cerkvi v Mariboru neka Marija Husak. Pri tem delu jo je zasačil cerkovnik ter jo izročil policiji. V njenem stanovanju so našli celo kopico ukradenih predmetov.

Preddela za ustanovitev borze v Ljubljani. V pondeljek, dne 21. tm. se je zbrala v prostorijah »Slovenske banke« v Ljubljani druga važna skupina trgovskih krogov tj. zastopniki lesne trgovine in industrije k seji na kateri je predsednik pripravljalnega odbora za ustanovitev borze g. Legvart kratko poročal o dosedaj dovršenih preddelih, očratal pomen in potrebo skorajšnje otvoritve borze, katera je za naše narodno gospodarstvo sploh eminentnega pomena. Navzoči so bili številni zastopniki te panoge, ki so prihitali iz cele Slovenije. Razvila se je živilna debata v katero so zlasti posegli gg. Legvart, Drag. Hribar, inž. Lenarčič, Heinrihar, Hing, dr. Slokar, Caleari i. dr. Vsi so se izjavili za čimprejšnjo otvoritev borze. Izmed sebe so izvolili šesterocranski odbor, obstoječ iz gg. Heinriharja, Hinga, Rajha, Šuteja, Lahovnika in Premirova. Ta odbor bo preštudiral zlasti uzance, ki jih potem predloži plenumu, da jih ta uveljavlja na borzi, s čemer bi se tudi naša proizvodnja mogla za svetovni trg primerno urediti, kajti do sedaj se ravna te zelo malo in poredkoma na standardne tipy, povečini je le popolnoma divja.

Državna borza dela v Mariboru. Stanje delovnega trga. (Tedenško poročilo za čas od 6. 8. — 19. 8. 1922.) Prosta mesta so bila prijavljena: 153 mo-

škin, 94 ženskam, skupaj 247. Dela je iskal: 295 moških, 128 žensk, skupaj 423. Zaposli se bilo mogoče: 121 moških, 50 žensk, skupaj 171. Brezposelnih je ostalo: 504 moških, 227 žensk, skupaj 731. Promet od 1. I. 1922—19. VIII. 1922 izkazuje 9333 strank in sicer 4474 delodajalcev, 4859 delojemalcev ter 2201 uspešnih nakazil dela. — Delo dobijo: hlapci in dekle, viničarji, drvarji, kamnosek, železolivarji, kovači, kleparji, kovinostiskači, armaturni strugar, brišač medenine, delavci kos in srpov, lesni strugari, žagarji, sodarji, mizarji, kuharice in dekle v gostilno, slaščičarji, sobarice, gospodinjsko osobje, likarice, kontorist, knjigovodja. — Dela isčejo: hlapci in dekle, majarji, viničarji, oskrbniki, ekonomi, gozdarji, rudarji, kovači, železostrugar, ključavniki, urarji, elektronomerji, mehaniki, kolarji, mizarji, žagarji, sedlarji, čevljarji, krojači, šivilje, peki, mesarji, mlinarji, natakarji in natakarice, hot. sobarice, kuharice in služkinje za v gostilno, dimnikarji, sluge, strojniki,fov. delavci in delavke, kontoristinje, trg. pomočniki in pomočnice, dninarji in dinarice, šoferji itd. — Splošen pregled: Brezposelnost stalno in ostro narašča. Prijavljanje prostih mest je zadnji čas zelo padlo. Življenske prilike nekaterih delovnih slojev so vsled rastoče draginje precej obupne. Ako bo šlo v ti smeri dalje, bo postal brezposelno vprašanje tudi v naši državi vprašanje široke javnosti, zlasti ker so sredstva za odpravo brezposelnosti in njenome omrežje zelo nezadostna.

Taksa na vozove in automobile. Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja uradno: Kakor pojasnjuje generalna direkcija posrednih poreza z razpisom z dne 3. avgusta 1922 štev. 18172, se plačuje letna taksa za fijakerje vozove in automobile ne glede na to, ali se uporabljajo ali ne, ako so le v porabnem stanju. Vsi lastniki takih vozil, ki zanje radi neuporabe še niso plačali letne takse, jo morajo v izogib kazni plačati naškarsne tekom 14 dni po dnevu, ko izide zadevni razglas delegacije pod št. B II 928/1 iz leta 1922 v Uradnem listu.

Obvezni polletni tečaj na državni podkovski šoli v Ljubljani se orične dne 1. oktobra 1922. Za vstop v tečaj je vložiti na vodstvo državne podkovske šole v Ljubljani do 15. septembra 1922 prošnjo ter ji priložiti: 1. rojstni in krstni list, 2. domovinski list, 3. zadnje Šolsko spričevalo, 4. učno spričevalo, 5. ubožni list, 6. uravstveno izpričevalo. Pouk v podkovski šoli je brezplačen; učenci dobivajo redno državno podporo ter imajo prostoto stanovanje v zavodu, skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige. Poleg podkovstva se poučuje ogledovanje klatne živine in mesa. Državna podkovska šola v Ljubljani, dne 18. avgusta 1922.

Od žandaria do miljarderia. V semu Sapare pri Somboru je živel mirno »po žandarsko redovorožnik Žarko Brkič ter vršil svojo službo. Nedavno je Žarka poklical oficir ter mu sporočil, da je umrla njegova teta v Ameriki in mu zapustila vse svoje premoženje — štiri milijone dolarjev, kar znaša po kurzu 1280.000.000 kron. Orožnik Brkič se je veselo zasmehljal ter takoj podal ostavko na državno službo.

Za »Otroško bolnico kraljice Marije« so nadalje podarili: Šola Rajhenburg 140 K; okrajni zastop občine Jesenči 500 K; Posojilnica Maribor 20.000 K; Šola Sv. Anton v Slov. Goricah 488 K; Šola Sv. Barbara pri Mariboru 892 K; Minka Mithaus Št. Ilj 1000 K; Šola Slinica-Maribor 612 K; Šola Rogaška Slatina 2360 K; Šola Rače 564 K; Županstvo zdravilišče Rogaška Slatina 2345 K; Šola Sv. Lovrenc nad Mariborom 1734 K; čisti dobiček mladinskega koncerta v mestnem gledališču v Mariboru 10 tisoč 243 K 60 v; Šola Vučja vas 600 K; Šola Sv. Barbara v Hal. 444 K; Šola Sv. Andreja v Hal. 308 K.

Narodno gospodarstvo.**HMEJARJEM!**

Ker so se minula leta vršile pri hmeljskih kupčijah marsikatere nepričike, katere so povzročile preprič in tožbe, opozarja Hmeljarsko društvo vse hmeljarje na skrajno poštenost pri prodaji hmelja: ne mešajte novi hmelj s

starim, ne subega in pol suhega z vlažnim in mokrim hmeljem, ne mešajte predanih hmelj s peskom, zemljo ali čim drugim; vzorce naj bodo pravični, ne laškavi in izbrani; ne prelomite dane besede, izvršite vse, kar ste obljubili itd.

Nasprotno pa zahtevajte tudi vi od kupca, da je skrajno pošten in pravčen (kulanten), da izpolni dano obljubo in se strogo drži — najboljše pismene kupčilске pogodbe; posebno je treba določiti čas basanja, tehtanja in plačevanja hmelja.

Prodajajte hmelj torej le zanesljivim in poštenim, vašim znanim ljudem; ako vam je kupec tuj, tirjajte od njega »Izkaznico«, katera vam pove, kdo je kupec in za koga kupuje; tujim ljudem bodite nezaupni in ne prodajajte jim hmelja, ako se ne morejo legitimirati.

Toliko vsem hmeljarjem v upoštevanju povodom začetka nove hmeljske sezije.

Žalec, 19. avgusta 1922.
Hmeljarsko društvo za Slovenijo.

Izdaja in tisk: Zvezna tiskarna v Celju. Odgovorni urednik: Lic. Edvard Simnic.

Ženitna ponudba.

Orožniški narednik, postajevodja, 31 let star, z najboljšo kvalifikacijo in bodočnostjo, želi z od 20 do 30 let staro gospodinjno ali vdovo z največ 1 otrokom radi pomagovanja znanja tem potom v svrhu takojšnje možitve v sporazumu (dopisovanje) stopiti. Prednost imajo Savinčanke z nekaj gotovine ali poliščiva in večje vsestransko gospodinstvo s plemenitim srečem in boljšo omiko. Samo resne in dobroznačne z neomadeževano preteklostjo naj se takoj javijo s sliko, katera se vrne na upravo tega lista.

Seno
detelina, slama, oves
prodajam vsako količino

Špedicija

Josip Leskovar — Zagreb
Palmotičeva ul. 47.

Telefon br. 25—03 Brzjavni nasi. Leskovar.

Vabilo
na izvarenji občni zbor
nabavljalne zadruge

javnih nameščencev in upokojencev r. z. z. o. z. v. Celju,
ki se vrši dne 16. septembra 1922 ob 20. uri v malo dvorani Narodnega doma v Celju.

Spremembe pravil. (Predloge glede spremembe ozir. popolnitve pravil je predložiti najmanj 8 dni pred občnim zborom načelstvu in nadzorstvu, ker drugače ne pridejo v pretres). Opozarjam Vas posebno na to, da se vrši v slučaju neslepčnosti občnega zbera pol ure pozneje drugi občni zber z istim dnevnim redom. Tako sklepajo pri vsakem številu navzočih in zastopanih zadružnikov.

Celje, dne 23. avgusta 1922.

ODBOR.

Štev. 2153/22.
Zglasitev vojnih obv. letnikov
1872 do 1899, ki niso služili vojake v Jugoslaviji in so v mesto Celje domov pristojni.

Razglas.

Na podlagi obvestila komande vojnega okrožja Celje, br. 18/430/M od 19. junija 1922 se razglaša:

Vsi vojni obv. letnikov 1872 do 1899, ki niso služili vojake v Jugoslaviji, ampak so samo odslužili njih kadrovski rok v bivši avstro-ogrski armadi bodisi, da so bili nesposobnim spoznani ali pa oproščeni, se imajo zglasiti pri svojih pristojnih občinah.

Vsled tega se pozivajo vsi vojni obveznici letnikov 1872 do 1899, ki so v mesto Celje domovinsko pristojni in niso služili vojake v Jugoslaviji, da se zglasijo pri podpisanim uradu med uradnimi urami, to je od 9. do 12. ure dopoldne v sobi št. 9 in sicer:

letnik 1899 do 1891 od 23. avgusta do 26. avgusta 1922
» 1890 » 1883 » 28. » 31. » 1922

» 1882 do 1872 od 1. septembra do 4. septembra 1922

Odsotne obveznike morajo prijaviti njihovi starši ali sorodniki (bratje sestre itd.).

Kdor se ob določenem času ne javi, bude najstrojevje kaznovan. Izgovor, da o tem ni nič vedel, ga ne opravičuje.

Mestni magistrat celjski, dne 15. avgusta 1922.

Zupan v. Ivo Šubic I. r.

Štev. 2918/22.

Razglas.

Kocnova ulica od hotela Evropske Stigerje se vsled gradbenih del pri Jadranški banki zapre do 23. septembra tl. za vozove in pasante.

Mestni magistrat celjski, 22. 8. 1922.

Za župana: Šubic s. r.

Modele čevljev

v celoti serijah iz lepenke, po modernih kopitnih oblikah ali ameriških oblikah izrezane, dobavljajo za tovarne obuvala in čevljarske. Apartne, elegantne oblike. Velikanska izbira novitet za vseko sezijo.

Zgornje dele

izdelujem iz od naročnika mi do poslanega materiala, prvočrte, hitro in po ceni. Posebna dejavnost v montiranju zgornjih delov za

tovarne obuvala.

Nakup, reparatura in predaja

čevljarskih strojev.

Zahtevajte prospekt od Ralph F. Richter, Subotica VI.

Poučevanje

v vseh strokah, moderne, mehanične izdelave obuvala. Zahtevajte prospekt. 791 78-13

Proda se vinograd

s sadovnjakom v izmeri 3 oralov, hiša s 3 sobami, kuhinja, kletjo in preso, oddaljen 10 minut od mesta Celja. Informacije pri 2 upravi »Nove Dobe«.

Pozor!

Zavarujte proti požaru poljske pridelke, hmelj, gozdove, hiše in gosp. poslopja.

Zavaruje se lahko za par mesecev. Premije zelo nizke. — Pojasnila daje ustremno ali pismeno.

»

Poštni ček.
rač. 10.598**Podružnica
Ljubljanske kreditne banke v Celju**

Delniška glavnica 50.000.000 krov.

CENTRALA V LJUBLJANI

Reservni fondi nad 50.000.000 krov.

Telefon
št. 75 in 76**Podružnice**

v Brežicah, Gorici, Kranju, Mariboru, Ptaju, Serajevu, Splitu in Trstu.

142 50-24

Sprejema vloge na knjižice in tekoči računi proti ugodnemu obrestovanju. Prodaja srečke državne razredne loterije.

Registrir. kreditna in stavbena zadruga z om. zav. prekernova ul. 15

v Celju "LASTNI DOM"

Sprejema branične vloge in jih obrestuje po 5% to je 5 Din od sto, proti odpovedi po 5½% Din od sto. Pri večjih naložbah po dogovoru.

GREMIJ TRGOVCEV - CELJE

Vabilo na izredni občni zbor

Gremija trgovcev Celje, ki se vrši dne 25. t. m. ob 7. uri zv. v malih dvoranih Narodnega doma v Celju s sledečim sporedom:

1. Kolektivna pogodba s pomočniškim zborom Gremija trgovcev Celje.
2. Slučajnosti.

CELJE, dne 23. avgusta 1952.

Načelstvo.

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje
 in druge deželne pridelke **kupuje in prodaja**
Oset Andrej, Maribor

Aleksandrova cesta 57

81869-8

Telefon 88

! Nova trgovina !**Dobro blago!**

Cenj. občinstvu najvlijudneje naznanjam, da sem otvoril s 1. avgustom 1922 v CELJU popolnoma novo urejeno

Najnižje cene!

manufaktурно
trgovino

v Gospoški ulici št. 15

nasproti goštinske Gsund

Nabavil sem si najboljše in inozemsko blago, katerega budem po zelo nizkih cenah prodajal. Vsakogar lastna korist je, da se prepiča o dobi kakovosti blaga in o najnižjih cenah. V zalogi imam veliko izbiro moškega sušna, hlačevine, ševjote za moške in ženske oblike, žensko voljeno in polvoljeno blago v vseh barvah, oksforte, cefirje, druke, belo platno, različne vrste ženskih robcev, nogavice klote rokavino itd. Raznovrstne potrebščine za krojače in šivilje po znižanih cenah. Za točno, solidno in najcenejšo postrežbo jamčim z odličnim spoštovanjem

F. DOBOVIČNIK,
CELJE, Gospoška ul. št. 15.

5-4

Najfinjejši medicinalni konjak

in vse vrste žganja iz sadja izdeluje

**PARMA VELEŽGANJARNA, ROBERT DIEHL
CELJE**

60-5

SLOVENIJA

Centrala: Razlagova ulica.

Lastni kamenolomi.

Kamnoseška industrijska družba v Celju

izvršuje nagrobne spomenike, grobnice, oltarje, pohištvene plošče, zidne obklade iz pohterskega granita in vseh vrst marmorja, dalje stopnice, podstavke in vsa v to stroko spadajoča dela.

